

Volební program kandidáta na funkci děkana Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové na období 2019–2023

Jan Kříž

VIZE PŘF UHK 2023: *Etablovaná vzdělávací a vědecko-výzkumná fakulta s atraktivní nabídkou studijních programů včetně společensky urgentně potřebných učitelských programů. Fakulta je zapojena do fungujících mezinárodních vědecko-výzkumných týmů.*

Vážené členky a členové akademické obce Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové, vážené kolegyně, vážení kolegové,

v minulých týdnech jsem se rozhodl přijmout kandidaturu na funkci děkana Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové na období 2019–2023, kterou navrhla skupina členů akademické obce. V následujících řádcích se pokusím stručně vyjádřit svoji představu o dalším rozvoji Přírodovědecké fakulty.

Ačkoliv se nehodlám pouštět do detailní analýzy vývoje naší mladé fakulty od jejího počátku, troufnu si tvrdit, že již máme na čem stavět. Přírodovědecká fakulta vznikla v době ne úplně šťastné pro vznik přírodovědně zaměřené fakulty. Krajně nepříznivě se vyvíjející demografickou křivku bohužel v posledním období provází pokles zájmu o studium přírodovědných oborů. Změny v legislativě a v hodnocení vědeckých výsledků spíše nahrávají zavedeným institucím, než institucím se formujícím. Přesto si mladá Přírodovědecká fakulta Univerzity Hradec Králové úspěšně hledá místo na slunci. V prvním volebním období se panu děkanovi Trojovskému podařilo Přírodovědeckou fakultu nastartovat, v jeho druhém období se mu podařilo iniciovat její růst. Přál bych si, aby tento trend pokračoval. Dostanu-li důvěru senátu naší fakulty, udělám vše pro to, aby rozvoj Přírodovědecké fakulty pokračoval ještě intenzivněji.

Velmi rád bych do rozhodování o budoucnosti Přírodovědecké fakulty zapojil i studenty a absolventy. Kromě již tradiční účasti zástupce studentské komory Akademického senátu Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové v kolegiu děkana bych chtěl aktivní studenty zapojit do dalších poradních orgánů, rad a komisí Přírodovědecké fakulty.

Konkrétnější představy o dalším rozvoji Přírodovědecké fakulty jsem rozdělil do pěti oblastí, které kopírují priority Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Univerzity Hradec Králové na období 2016–2020. Toto členění mi připadá velmi logické a mé plány mu odpovídají. Zároveň jsou jednotlivé oblasti pochopitelně velice úzce provázány.

1. Vzdělávání

Novela zákona o vysokých školách účinná od 1. 9. 2016 přinesla zásadní změnu v akreditacích studijních programů vysokých škol. Kromě mnoha negativních aspektů této změny ji vnímám i jako šanci pro Přírodovědeckou fakultu restrukturalizovat svoji nabídku studijních programů. Využijme tuto šanci! Ano, první vlna akreditací podle nového systému je v plném proudu. V mnoha případech považuji ale tyto akreditace za

akreditace záchranné, které mají především za cíl umožnit stávajícím studentům dostudovat (v době podávání akreditací nebyla známa další novela zákona z roku 2018, která tento problém řeší.). Domnívám se, že není nutné navyšovat počty studijních programů na Přírodovědecké fakultě. Měli bychom se soustředit na takové studijní programy, které jsou atraktivní pro uchazeče a zároveň potřebné z pohledu trhu práce. Není nutné, aby každá katedra měla svůj vlastní studijní program, naopak líbí se mi představa mezioborových studijních programů, na kterých by se podílelo více kateder. Věřím, že i přes oborovou rozmanitost našich kateder takové programy nalézt lze. Priority kateder by se mohly odrazit v jednotlivých specializacích daného studijního programu. Příkladem takového studijního programu by mohl být program v oblasti biomedicínského inženýrství, kde naleznou svoji parketu všechny současné katedry Přírodovědecké fakulty. Oborově program navíc zapadá do zaměření výzkumných institucí v Hradci Králové, měl by prohlubovat spolupráci s dalšími vysokými školami v Hradci Králové i s Fakultní nemocnicí.

V rámci stávajících i nově připravovaných studijních programů je nutné pokračovat v procesu optimalizace výuky, který byl v minulém období úspěšně nastartován. Je potřeba hledat průniky a spojovat výuku předmětů, které si obsahově odpovídají. Tento proces povede ke zvyšování mezioborové a mezikatedrální dostupnosti studia.

Obrovským společenským problémem se stává nedostatek aprobovaných učitelů na základních a středních školách, a to i přesto, že současný zákon o pedagogických pracovnících pojem aprobovanosti vůbec nezná. V přírodovědných předmětech a matematice je zoufalý nedostatek aprobovaných učitelů už nyní a vzhledem k věkové struktuře učitelů tento nedostatek ještě poroste. Považuji tedy za povinnost Přírodovědecké fakulty podílet se na řešení uvedeného problému. Zachování studijních programů připravujících budoucí učitele je tedy naprostou společenskou nutností! Ne, v žádném případě nechci, aby se z Přírodovědecké fakulty stala druhá pedagogická fakulta UHK. Předpokládám, že počet studentů neučitelských programů by měl do konce příštího volebního období děkana počet budoucích učitelů převýšit. Chtěl bych s Pedagogickou fakultou UHK v oblasti přípravy budoucích učitelů i nadále spolupracovat, ale zároveň budu usilovat o to, aby studenti učitelství přírodovědných předmětů, matematiky a informatiky byli kmenovými studenty Přírodovědecké fakulty. Podobně je tomu na mnohých institucích – na Karlově univerzitě (MFF, PřF), na Masarykově univerzitě (PřF), Univerzitě Palackého (PřF) a mnoha dalších. Kromě samotné výchovy je nutné vyvíjet snahu o zatraktivňování studia učitelství přírodovědných předmětů a podílet se na úpravě Rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol. Bez kvalitních učitelů na školách nebudeme mít kvalitní uchazeče o studium, a to ani v neučitelských programech.

V sektoru celoživotního vzdělávání se zatím Přírodovědecká fakulta nerozvinula. Přitom tato oblast nabízí velmi zajímavé ekonomické možnosti. Samozřejmě by měla být nabídka přípravných kurzů k přijímacímu řízení. Dále považuji za vhodné vytvoření tzv. nultých ročníků u těch studijních programů, kde počet zájemců o studium překračuje kapacitní možnosti fakulty. Úspěšně splněné předměty v nultém ročníku bude možné uznat v případě úspěšně vykonaného přijímacího řízení v následujícím roce. Dle požadavků trhu práce bych rád vytvořil soubor programů dalšího vzdělávání orientovaných na výkon zaměstnání. Tyto programy bude možné nabízet v prezenční,

kombinované i on-line distanční formě. Zajímavou možností jsou on-line distanční programy v anglickém jazyce, které by mohly být atraktivní pro mnohé mimoevropské uchazeče.

V minulých letech se stal samozřejmostí důraz na kvalitu výstupů akademických pracovníků v oblasti vědy. Stejně nároční musíme být ale i na vzdělávací proces. Na celé UHK se vyvíjí systém vnitřního hodnocení, stejně tak i fakulta musí hledat nástroje hodnocení pedagogického výkonu svých akademických pracovníků. V tomto směru by aktivní roli měli hrát garanti studijních programů a především rady studijních programů definované Studijním a zkušebním řádem UHK, které by neměly být pouze formálním orgánem. Klíčovým partnerem jsou zde samotní studenti a absolventi.

2. Věda a výzkum

V posledních dvou letech registrujeme na Přírodovědecké fakultě velmi pozitivní trend v nárůstu počtu impaktovaných publikací a především v počtu získaných externích vědecko-výzkumných grantů (GAČR, TAČR). Tento rostoucí trend je nutné zachovat a to nejen kvantitativně, ale i kvalitativně. Ještě větší důraz je potřeba klást na impaktované publikace v prvním kvartilu či dokonce v prvním decilu. Publikáční činnost bych rád nadále podporoval stávajícími motivačními programy („rychlé peníze“, cena děkana). Je třeba si uvědomit, že kvalitní publikační činnost je klíčová i pro akreditace studijních programů, tlak Národního akreditačního úřadu v této oblasti již pocítujeme. K dalšímu růstu bude nutné personálně posilovat zejména pomocí grantových projektů. Kromě bibliometrických výsledků považuji za velmi důležité i výsledky aplikovaného výzkumu, tedy i v této oblasti slibuji podporu. Velké rezervy má fakulta stále ve smluvním výzkumu. Mým cílem je podporovat stávající trend zvyšování podílu financování fakulty z vědecko-výzkumných projektů.

Chtěl bych se pokusit vytipovat užší směry výzkumné excelence Přírodovědecké fakulty a směřovat podporu do těchto směrů. Tedy, současné poměrně široké výzkumné týmy fakulty fungující v rámci Programu pro podporu dlouhodobého rozvoje výzkumných směrů Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové (Aplikovaná matematika, Výzkumný tým zaměřený na biologické a chemické obory, Oborové didaktiky přírodovědných předmětů, matematiky a informatiky) bych navrhoval více fokusovat a podporovat především jejich nejperspektivnější směry. Tímto krokem nechci bránit dalším směrům výzkumu ve vlastní realizaci. Zároveň bych rád rozšířil letos zavedenou grantovou soutěž Excellence Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové s ještě větším důrazem na zapojení spolupracovníků ze zahraničních vědecko-výzkumných pracovišť. Zajistím transparentní vyhodnocování návrhů projektů v obou soutěžích, ale především vyhodnocování úspěšnosti řešených projektů, tedy efektivitu vynaložených prostředků.

Důležitou součástí vědecké činnosti Přírodovědecké fakulty je také zapojování doktorandů do vědeckých projektů a důraz na jejich kvalitní publikační činnost. Je nutné, aby oborové rady a školitelé vyvíjeli v tomto směru na své doktorandy přiměřený tlak. Impaktované publikace doktorandů nejen posilují celkový vědecký výkon fakulty, ale jsou bedlivě sledovány i Národním akreditačním úřadem a jsou tedy nezbytné pro udržení současných doktorských studií. Rád bych tedy s předsedy oborových rad velmi úzce spolupracoval a v součinnosti s nimi sledoval kvalitu jednotlivých doktorandů.

V souvislosti s postupným zaváděním hodnocení vědy Metodikou 17+ bude nutné vypracovat nové nástroje přenosu celkového hodnocení fakulty na úroveň jednotlivých pracovišť a jednotlivců.

3. **Internacionalizace**

Zahraniční mobility studentů Přírodovědecké fakulty jsou významným nástrojem zvyšování jejich kompetencí. I když v oblasti mobilit Přírodovědecká fakulta v posledním období roste, je potřeba růst dále podporovat. Budu hledat další nástroje, které budou studenty motivovat k výjezdům do zahraničí, ať už v programu Erasmus+ nebo i mimo něj. Prosadím, aby zahraniční stáže byly povinnou součástí studijního plánu všech doktorských programů v prezenční formě. Za významnou známku kvality fakulty považuji přijíždějící zahraniční studenty. Je tedy nutné cílit i na ně.

V roce 2018 proběhly na Přírodovědecké fakultě dvě významné akce – jarní a letní škola pro studenty matematiky z Ruska a Ukrajiny. Rád bych v příštím volebním období nabídku letních škol rozšířil do dalších oborů a nabídl ji i do dalších geografických lokalit.

Přírodovědecká fakulta ovšem stagnuje v počtu studentů – samoplátců. Je třeba hledat cesty, jak studijní programy akreditované v anglickém jazyce nabízet zahraničním studentům. Jedním z důležitých cílů pro příští období je posun v přípravě double degree nebo joint degree studijních programů. Během čtyřletého období bych rád ve spolupráci s kolegy z kateder alespoň jeden takový program na fakultu získal.

Mojí další prioritou bude rozvoj mezinárodní spolupráce ve vědecko-výzkumné činnosti. Právě přes vědecké kontakty je možno organizovat smysluplné mobility studentů. Prostřednictvím výše uvedené grantové soutěže Excelence PřF UHK bych rád podporoval krátkodobé výzkumné mobility našich pracovníků na zahraničních institucích a naopak příjezdy zahraničních odborníků na Přírodovědeckou fakultu. Tímto způsobem hodlám podporovat zapojení fakulty do mezinárodních vědeckých konsorcií.

Budu hledat mechanismy, jak přilákat zahraniční vědce, ale i pedagogy pro studijní programy akreditované v anglickém jazyce a budovat mezinárodní výzkumné týmy, které by fungovaly přímo na Přírodovědecké fakultě.

4. **Infrastruktura a lidské zdroje**

Personální politiku považuji za klíčovou pro rozvoj fakulty. O personálních otázkách jsem se zmiňoval už výše – bude nutné personálně posilovat výzkumné týmy, rád bych přilákal i zahraniční vědce. Budu prosazovat, aby veškerá inzerce na volná místa akademických nebo vědeckých pracovníků byla zveřejňována i v anglickém jazyce.

Budu podporovat zapojení fakulty do celouniverzitní snahy o certifikaci Evropské komise HR Awards. V rámci těchto snah hodlám implementovat kariérní řád, který zajistí podporu kvalifikačního růstu perspektivních akademických pracovníků. Mechanismy podpory habilitačních či jmenovacích řízení spatřuji v úlevách ve výukové povinnosti a v povinnostech vyplývajících ze třetí role univerzity, včetně v zákoně definovaného tvůrčího volna. Zlepšení struktury akademických pracovníků zvýší naše šance v akreditačním procesu. Rád bych se pokusil vytvořit robustní systém interního

hodnocení kateder a pracovníků, který v sobě bude zahrnovat hodnocení všech činností Přírodovědecké fakulty.

V současném stavu Přírodovědecké fakulty budu výrazně preferovat výše uvedené posilování v oblasti lidských zdrojů před dalším rozšiřováním infrastruktury – laboratorních přístrojů a vybavení. Fakulta disponuje novou budovou, laboratoře jsou již kvalitně vybaveny. Další rozvoj v oblasti infrastruktury spatřuji tedy pouze v potřebných rozšířeních již stávajícího vybavení. Domnívám se, že současná Přírodovědecká fakulta nepotřebuje velké investice do dalších přístrojů, investovat je třeba do lidského potenciálu.

Budu hledat cesty, jak posilovat podpůrné procesy pro práci akademických pracovníků. Jednotlivé referáty děkanátu musí poskytovat takový servis, aby se akademici mohli soustředit především na tvůrčí a vzdělávací činnost, je třeba minimalizovat jejich administrativní zatížení.

5. Třetí role Přírodovědecké fakulty

V oblasti popularizace je Přírodovědecká fakulta velice aktivní a pevně věřím, že už si lidé ve statutárním městě Hradec Králové i v regionu uvědomili její existenci. Jisté rezervy vidím v komunikaci vědecké činnosti a jejích úspěchů směrem k veřejnosti. Na tomto bych rád zapracoval. Na fakultě funguje Rada pro spolupráci s praxí, kterou bych chtěl v budoucnu více zapojit do tvorby studijních programů.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem čtenářům, kteří vydrželi až do těchto řádků. Rozhodl jsem se kandidovat na funkci děkana Přírodovědecké fakulty především proto, že věřím, že mohu naší fakultě pomoci. Mám zkušenosti z působení v managementu Přírodovědecké fakulty i celé UHK a právě tyto zkušenosti bych rád zúročil ve funkci děkana. Pokusím se kolem sebe vytvořit tým lidí, kteří se budou vzájemně respektovat a podporovat, a jejichž cílem bude prospěch Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové.

V Hradci Králové 10. 11. 2018

Jan Kříž